

KLAIPĖDA

ALTERNATYVUS MIESTO GIDAS

Kristina Sadauskienė

Kristina Sadauskienė

KLAIPĖDA

ALTERNATYVUS MIESTO GIDAS

AKADEMIKAI

Knygos parengimą rėmė
Klaipėdos miesto savivaldybė

Knygos leidybą rėmė
Kultūros paveldo departamentas

Kultūros paveldo
departamentas

Fotografas
Paulius Sadauskas
Kalbos redaktorė
Vaida Jėčienė
Iliustracijos
Viktorija Dambrauskaitė

Dailininkė
Silva Jankauskaitė

Rodyklė
Vincas Grigas

Tekstus 72, 75, 76, 82, 93, 110, 117, 165, 171, 209, 223, 224, 263 puslapiuose rengė
Adomas Zubė

Leidinyje taip pat naudotos Martyno Aleksos, Eglės Sabaliauskaitės, Dmitrijaus Matvejevo, Donato Bielkausko, Monikos Penkutės, Domantės Stankevičiūtės, Rimos Juonytės, apleistazona.lt, Aivaro Motuzos, Roberto Rezgevičiaus, Artūro Aušros, NASA Earth Observatory, Viktorijos Vaišvilaitės, Martyno Bučo, Alfonso Mažūno, Algimanto Kubaičio, Klaipėdos nafta, Vytauto Petriko, Jauniaus Ambrazevičiaus, Loretos Norvaišaitės ir Mindaugo Šermos nuotraukos.

Bibliografinė leidinio informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šis leidinys ar jo dalis draudžiama atgaminti bet kokia forma, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais internete, platinti jo kopijas – parduoti, nuomoti, teikti panaudai, be leidėjo sutikimo išleisti ir versti. Taip pat draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokyimo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-609-96071-0-8

© Kristina Sadauskienė, 2019
© Paulius Sadauskas, 2019
© Adomas Zubė, 2019
© Viktorija Dambrauskaitė, 2019
© Briedis (žemėlapiai), 2019
© Akademikai, 2019

TURINYS

Ižanga | 7

MIESTAS

8

- Apie Klaipėdą trumpai | 11
- Miesto istorija trumpai | 14
- Svarbiausios miesto datos pagal Joną Genį | 16
- Renesansinis užpakalis | 22
- Apie Klaipėdos architektūrą | 25
- Iš ko ir kaip klaipėdiečiai statė savo miestą | 29
- Danė | 34
- Kanojos naktinėje upėje | 36
- Vokiečių ar lietuvių Klaipėda | 39

I MARŠRUTAS

- Vokiškai kalbėjusios Klaipėdos pėdsakais | 44
- Klaipėdos žydų palikimas | 51
- Miestas sociologo akimis | 56
- Kranų horizonto skaitymas | 64
- Miesto garsovaizdyje – slibino balsas | 68
- Klaipėdos karilionas | 72
- Teatrologė apie miesto teatrus | 76
- Teatras, panašus į vienuolyną | 82
- Laisvamanių kūrėjų erdvės | 86
- Pilies dirbtuvės | 88
- Spaudos fotografo miestas | 90
- Požeminė upė ir kitos pamirštos vietos | 94
- Naujamiestis ir Lietuvninkai | 98

II MARŠRUTAS

- Po Naujamiestį (ir Lietuvninkų mikrorajoną) | 100
- Skulptūrų parkas – tarp kapinių ir modernaus meno muziejaus | 110
- Kareivinėse įsikūręs universitetas | 118
- Metų laikai botanikos sode | 122
- Parašiuotininkų Klaipėda | 128

III MARŠRUTAS

- Dviračiais iki dvaro | 132

- Jaunos Klaipėdos bažnyčios | 141
- Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla | 146
- Kertinės Klaipėdos vietos | 150
- Pagrindiniai muziejai ir galerijos | 154
- Pagrindiniai teatrai ir koncertų salės | 159
- Ką pamatyti pietinėje Klaipėdoje | 166
- Ką pamatyti šiaurinėje Klaipėdoje | 172
- Daug progų judėti Klaipėdoje | 177
- Turistų miesto statistika | 179

182 JŪRA

- Baltijos jūra – jauna ir rimta | 185
- Pažintis su keltų kapitonais | 189
- Informacija bangų stebėtojams | 194
- Banglentininkai Klaipėdoje | 199
- Jūra kvėpuoja mieste – jūrinis klimatas | 201
- Klaipėdos paplūdimių prižiūrėtojai | 204
- Jūros dugno pievos ir dykumos | 210
- Margi žuvų gyvenimai | 213
- Iš kur ateina smėlis | 216
- Gintaras | 219
- Klaipėdos švyturys | 224
- Žymiausių Klaipėdos laivų galerija | 226
- Buriuotojų vartai į atvirus vandenį | 234
- SGD terminalas | 238
- Klaipėdos uostas | 242
- Didieji burlaiviai | 244
- Jūros šventė | 246
- Laivų paradas | 247
- Į pirtį prie jūros | 248

250 MIŠKAS

- Stiprūs miškai smėlynuose | 253
- Nesineškite peilio į mišką | 258
- Žalias Kuršių nerijos lobis | 264
- Kalninė pušis | 269
- Briedis | 270
- Pajūrinė zunda | 271
- Kormoranai | 272
- Miško vaikai iš miesto | 273

- Vietoj epilogo | 276
- Rodyklė | 278

IŽANGA

Klaipėda visada buvo kitoks miestas – jo vaizde dominuoja gigantiški uosto kranai, vietoj varnų danguje klykauja kirai, o jūra pasiekiamą ranka.

Prieš jus – knyga apie trečią pagal dydį Lietuvos miestą, įsikūrusį toliau nuo Vilniaus ir Kauno, nuolat besigiriantį laisvės jausmu ir vėju. Laisvės jausmo stiprumas priklauso nuo jį patiriančių subjektų, vėjo parūpina gamta. Ši knyga skirta tiek gyvenantiems Klaipėdoje, tiek jos svečiams, visiems, kas nori sužinoti daugiau apie dabartinį miestą, kuo jis ypatingas, iš ko sudarytas, kokiais maršrutais vaikščioti siekiant jį pamatyti įvairiais rakursais. Knygoje rasite žemėlapi, gražių fotografijų ir daug įdomių žmonių, kurie pasidalijo savo pasakojimais apie miestą ir jo gyvenimą. Knygą padalyta į du pagrindinius skyrius „Miestas“ ir „Jūra“, juos papildė trečias, mažesnis – „Miškas“.

Platesnius pasakojimus apie miesto specifiką ar jo erdves keis maršrutai, kuriuos sudaryti padėjo profesionalūs gidai, daugelyje tekstų taip pat rasite įvairių patarimų, kur dar galite užsukti ir ką dar pamatyti. Rasite ir simboliškus geltonuosius puslapius. Norint prisijaukinti miestą ir jį pamilti, reikia sužinoti apie jį ką nors ypatingo, kas neatsiskleidžia iš pirmo žvilgsnio.

Apie miesto istoriją prirašyta nemažai įdomių knygų, bet joms jau reikėjo atsvaros, primenančios, kad miestas yra ne tik istorinių faktų visuma, bet ir įvykis, nuolat kintanti akimirka: į jį ir iš jo keliauja žmonės, vėjai, prekės, jame susikryžiuoja visą pasaulį veikiančios jėgos – kultūra, gamta, politika, ekonomika.

Tikiuosi, kad skaitydami sužinosite naujų dalykų apie Klaipėdą ir pasijusite įkvėpti leisti į asmenines miesto atradimo keliones, fiksuoti savus jo žemėlapius. Kiekvienas miesto gyventojas ar svečias turi susikūręs savitą jo vaizdą, savą žemėlapi. Šis vadovas – taip pat tik viena iš Klaipėdos galimybių, net jei ir susegta iš daugelio balsų.

An aerial photograph of a city skyline viewed from across a body of water. The sky is overcast and grey. A large, modern glass skyscraper stands on the left. To its right are several smaller buildings, including a prominent dark red one. In the foreground, a pier with various structures and a blue sign is visible. The word "MIESTAS" is overlaid in large, red, sans-serif capital letters across the upper middle of the image.

MIESTAS

Klaipėdiečiai mėgsta
būti prie vandens visais
metų laikais

APIE KLAIPĖDĄ TRUMPAI

Įkūrimo data: 1252 m. rugpjūčio 1 d.

Miesto plotas: 98 kv. km.

Gyventojai: 148 908 žmonės (Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenimis).

Tautinė sudėtis: Klaipėdoje gyvena 77 tautybių atstovai: 73,85 % – lietuviai, 19,63 % – rusai, 1,92 % – ukrainiečiai, 1,66 % – baltarusiai, 0,33 % – lenkai, 0,21 % – vokiečiai, 2,4 % – kiti.

Klaipėda yra trečias pagal dydį Lietuvos miestas ir vienintelis šalies uostamiestis. Miestas įsikūręs prie Baltijos jūros ir Kuršių marių, jį kerta į marias įsiliejanti Danės upė. Be jos miesto pietine dalimi teka Smeltalės upė, o pietrytine – upelis Kretainis. Miesto teritorija suskirstyta į 60 mikrorajonų.

Kuršių marių pakrantę mieste užima uosto teritorija – šiaurėje uostas siekia Baltijos jūrą, o pietuose pasibaigia Malkų įlanka už Kiaulės nugaros salos. Šalia šios salos 2014 m. prisišvartavo ir Lietuvos energetinės nepriklausomybės simbolis – suskystintų gamtinių dujų laivas-saugykla „Independence“.

Pietrytinėje miesto dalyje 412 hektarų ploto teritorijoje nuo 2002 m. veikia Klaipėdos laisvoji ekonominė zona (LEZ).

Nepaisant be perstojo intensyviai dirbančio uosto ir daugybės fabrių, Klaipėda taip pat yra ir turistinis miestas. Čia kasmet vyksta daugiausia lankytojų visoje Lietuvoje sutraukiantis renginys – Jūros šventė. Minias žmonių privilioja į uostą užsukančios tarptautinės didžiųjų burlaivių lenktynės „The Tall Ships' Races“. Be šių daugumai šalies gyventojų jau žinomų renginių, mieste kasmet vyksta daugybė šiuolaikinio meno, teatro ir muzikos festivalių bei renginių.

Nuo 2006 m. mieste veikia kruizinių laivų terminalas – kiekvieną vasarą juo atvyksta vis daugiau turistų iš viso pasaulio. Šis miestas taip pat yra vartai į UNESCO pasaulio paveldo objektą – Kuršių neriją, šiaurinė jos dalis yra Klaipėdos teritorijoje.

Klaipėdos miestas prasidėjo
nuo pilies. Pati pilis neišliko, bet
jā mena bastionai

RENESANSINIS UŽPAKALIS

Miesto istoriją dėliojant iš fragmentų kartais pasitaiko netikėtų kuriozų. Vienas toks nutikimas prasidėjo kažkada laiko bėgyje skilus ir dalimis pasimetus XVI a. kokliui. Vieną jo detalę 1981 m. Tiltų g. 3, visai šalia Biržos tilto, rado tuomet jaunas archeologas Vladas Žulkus. Žalią koklio detalę, kurioje pavaizduota rimta dama šalia krosnies, jis perdavė koklius tyrinėjusiam J. Geniui. Pastarasis pavadino fragmentą „Moteris prie krosnies“ ir jį dažnai naudodavo kaip pavyzdį, rašydamas straipsnius apie koklius – dėl renesansinio kostiumo, moters šukuosenos, architektūrinio interjero. „Krosnis buvo labai svarbi XVI a. interjere, to laikotarpio graviūrose matyti, kad aplink ją sukasi gyvenimas – vyksta puotos, ligonius lanko gydytojai ir t. t. Tad ir prie krosnies stovinti moteris mano turimoje koklio detalėje atrodė kažkuo svarbi,“ – savo susidomėjimą kokliu aiškino J. Genys.

2015 m., praėjus daugiau nei trisdešimčiai metų po to, kai buvo aptikta viršutinė koklio dalis, vilnietis archeologas Linas Tamulynas paskambino kolegai ir pranešė archeologinių kasinėjimų metu atradęs apatinę jo dalį. „Žiūriu ir netikiu savo akimis: ta rimta moteris pasikėlusį sijoną šildosi užpakalį prie krosnies,“ – juokėsi muziejaus direktorius. „L. Tamulynas gavo čekų straipsnį apie senąsias graviūras ir krosnis – paaiškėjo, kad yra ne viena graviūra, kurioje damos šildosi štai taip, be jokio kuklumo. Tai galima traktuoti simboliškai – kaip XVI a. antros pusės epochos laisvę. Siužetai iki graudumo kasdieniški. Kol turėjau tik viršutinę dalį, įsivaizdavau, kad moteris tiesiog stovi prie krosnies – mano fantazija tokio siužeto, koks yra iš tiesų, nebūtų nupiešusi.“

Turėjo praeiti trys dešimtmečiai, kad koklio nuotykis pasiektų atomazgą. Tuomet, kai jis buvo rastas, koklį tyrinėjęs J. Genys dar negalėjo naudotis internetinėmis duomenų bazėmis, o jo turimuose šaltiniuose nebuvo užuominų, koks siužetas galėtų būti vaizduojamas mįslingame koklio gabalėlyje. Šiuo metu abi koklio detalės yra saugomos Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje kartu su daugybe kitų Klaipėdoje rastų koklių ir jų fragmentų. Randama šimtai koklių su augaliniais, vazų motyvais – jie buvo gaminami čia pat, mieste.

XVI a. koklis nė neįsivaizdavo į koki nuotykj įsivels po kelių šimtų metų

GOTIKA
IR RENESANSAS

1854 m.
DAUG KAS
SUDEGE

FACHVERKAS

BAROKO
ELEMENTAI

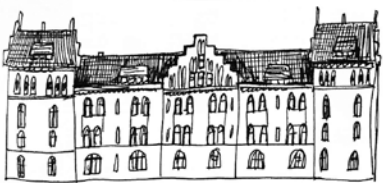
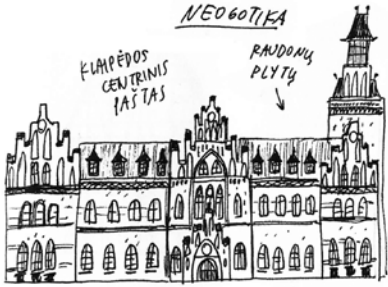
Didžioji
vandenų g.

MAŽOSIOS LIETUVOS
ISTORIJOJ MUZIEJUS

NEOGOTIKA

KLAMPĖDOS
CENTRINIS
PASTAS

RAUDONOS
PLYTŲ

raudonos plytų

Liepų g.

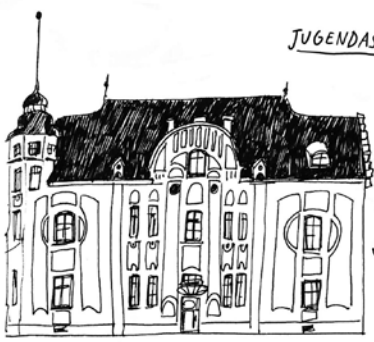

TURGAUS GATVĖJE
pinasi ir baroko,
ir klasicizmo,
ir renesanso elementai

Turgaus g.

JUGENDAS

Mintijos g.

Donelaičio g.

Lipinė

APIE KLAIPĖDOS ARCHITEKTŪRĄ

Fachverkas ir raudonų plytų pastatai – tai pirmi dalykai, šaunantys į galvą, kai reikia apibūdinti, kuo Klaipėdos architektūrinis veidas skiriasi nuo kitų Lietuvos miestų. Istorinės aplinkybės lėmė, kad uostamiesčio urbanistinė raida iki pat XX a. pradžios skyrėsi nuo didžiosios Lietuvos. Net ir šiandien planuodami naujus pastatus architektai į tai atsižvelgia.

Ilgą laiką (iki pat 1770 m.) Klaipėda turėjo tvirtovės statusą ir tik po Septynerių metų karo, netekusi strateginės reikšmės, pradėjo augti kaip pramonės centras ir jūrų uostas. Miesto-tvirtovės laikotarpį mena bastionų liekanos senamiesčio teritorijoje (kadaise jie juosė visą Klaipėdą) ir romėnų miesto-karo stovyklos modelį atkartojantis senamiesčio gatvių planas.

Į pagalbą sudarant pagrindinių Klaipėdos architektūros stilių gidą pasikviestas architektas **Edmundas Andrijauskas** akcentavo, kad miesto-tvirtovės laikotarpis yra svarbus ir įdomus. „Tuo metu visa urbanistika, erdvinė struktūra buvo diktuojama įtvirtinimų sistemos. Net pastatų aukščiai – visa buvo pajungta tam pačiam tikslui, kiekviena miesto gatvelė atsiremavo į pylimus, sėdėjai žemai, iš visų pusių supamas pylimų,“ – pasakojo architektas. Kokia konkrečiai buvo Klaipėdos gotika ir renesansas – sunku pasakyti: šis laikotarpis glūdi 3–4 metrai po senamiesčio grindiniu.

Šiandienis centrinės miesto dalies veidas, nepaisant solidaus Klaipėdos amžiaus, yra gana jaunas, vienas iš to kaltininkų – 1854 m. miestą nusiaubęs didysis gaisras. Jo metu sudegė didžioji dalis senamiesčio, netekta svarbiausių bažnyčių, teatro, daugelio kitų svarbių pastatų, apdegė ir tuo metu mieste šaknis leidęs barokas. Atstatant miestą atsisakyta fachverkinų (labai degių) pastatų, vietoj jų statyti mūriniai. Pastatai sulygiuoti, išdygo daug neorenesansinių, neoklasicistinių, neogotikinių statinių.

RODYKLĖ

Asmenybės

- ABran, menininkas 86
Adomavičius, Romualdas 226, 227, 229
Albrechtas, hercogas 51
Anaksimandras, graikų filosofas 83
Andrijauskas, Edmundas 25, 26, 28
Arbušis, Rokas 235, 236
Archimedas, graikų mokslininkas 64
Argelanderis, Frydrichas Vilhelmas 140
Baltrėnas, Juozas 144
Basanavičius, Jonas 119
Baublys, Arūnas 29–33
Beckeris, Moritzas 53
Bismarckas, Ottas von 45
Bosas, Algirdas 115
Brazauskas, Vytautas 190
Bučas, Martynas 212
Budrytė-Ausiejienė, Laurencija 51, 52, 54, 55, 132, 133, 135, 138
Bunikytė, Rūta 164, 165
Burneikis, Bronislovas 145
Butkus, Tomas S. 168
Cibauskas, Rimantas 83
Čičiurka, Gintaras 142
Dachas, Simonas 49, 137
Dailidė, Remigijus 201–203
Darius, Steponas 232
Daugintis, Rimantas 112, 214
Daukantas, Simonas 39, 101
Deltuva, Petras 109
Domšaitis, Pranas 156
Donelaitis, Kristijonas 109
Donskis, Leonidas 120
Driezhas, menininkas, žiūrėti Lučinskas
Ereminas, Raimundas 258, 261
Gavelis, Ričardas 86
Gediminas, Lietuvos didysis kunigaikštis 157
Genys, Jonas 16, 22, 23
Gerlachas, Hermanas 98, 151
Girėnas, Stasys 232
Goes, Urschula Koschkull von 49, 137
Gottliebas, Jochanas 226
Grybauskaitė, Dalia 238
Grinius, Kazys 119
Grotowski, Jerzis 83
Gudelytė (Kazlauskaitė), Greta 82–85, 161
Gugevičiūtė, Gitana 77–79
Hagenas, Liudvikas 268
Henrikas, Kuršo vyskupas 14, 150
Hitleris, Adolfas 42, 229
Ivanauskaitė, Jurga 86
Jackaitė, Eglė 208, 209
Jacobsohnas, Moshė 51
Janulis, Valdas 142
Janušas, Česlovas 156
Jaroševaitė, Ksenija 115
Jašinskas, Tomas 77
Jonikaitytė, Agnė 100–102, 104–108
Jurkštas, Aidas 224, 225
Kačinskas, Kęstutis 72, 73
Kalvaitienė, Genutė 147, 148
Kantas, Imanuelis 149
Karmanovas, Sergejus 92, 93
Karasas, Juozas 107
Kašuba, Vytautas 156, 157
Kazickaitė, Eglė 82–85, 161
Kelpšaitė-Rimkienė, Loreta 194–197
Kleemannas, Walteris 138
Klimienė, Asta 123, 125, 126
Kmieliauskas, Antanas 145
Kochas, Robertas 53
Kontautas, Antanas 213–215
Kraniauskas, Liutauras 56, 57, 60–63
Krištapavičius, Ričardas 142
Kurgonaitė, Solveiga 88
Kurtinys, Vaclovas 111
Lėbartas, Jurgis 136
Lynchas, Davidas 85
Locaitienė, Vilma 64–67
Lučinskas, Kristijonas 68–70
Luizė, karalienė 150, 151
Lukošaitis, Vitalijus 113
Lukoševičienė, Rolanda 262, 263
Maironis, kunigas, poetas 119
Masalskis, Valentinas 161
Masonas, pirklys 76
Mašiotas, Pranas 102
Mazurkevičius, Vytenis 143

Midvikis, Regimantas 98, 104
Mindaugas, Lietuvos karalius 39
Miuller, Rasa 44–46
Molytė, Beata 222, 223
Musteikis, Kęstutis 111
Nabažaitė, Raimonda 116, 117
Nafthalis, Natanas 54
Napoleonas I, Prancūzijos
imperatorius 19, 150, 151
Nikžentaitis, Alvydas 120
Oleninas, Sergejus 185–188
Petrikas, Vytautas 90, 91, 204, 246, 247
Petrovas, Radionas 86
Piklaspas, Arnoldas 44–46
Pindikowskis, Julius 53
Plungė, Saulius 242
Pretorijus, Matas 221
Radvilavičiūtė, Gintarė 78
Reissmanas, Herbertas 106
Rūlfas, Isaacas 52
Rusinas, Rimas 239, 240
Saarmannas, Simonas 216–218
Safronovas, Vasilijus 39–42, 119, 120
Saulėnienė, Jovita 151
Savickienė, Romena 179, 181
Schultzas, Jochano Gotliebas 226
Shafferis, Murray'us 69
Shakespeare'as, Williamas 79
Siakki, Aleksandras 204–207
Simanaitienė, Sonda 111–114
Simonaitis, Erdmonas 104
Skiesgelas, Adomas 142
Skučas, Gytis 128, 129, 131
Smetona, Antanas 54, 119, 246
Smilingis, Aloyzas 111
Sofoklis, graikų tragikas 221
Stantienas, Friedrichas Wilhelmas 53
Staponkus, Ričardas 253, 254, 256, 257
Stasiulevičius, Aloyzas 158
Stiklorius, Jokūbas 104
Stulpinas, Liudvikas 268
Sugintas, Tadas 170, 171
Šarka, Benas 78
Šeiko, Agnija 74, 75, 78, 160
Šemerys, Salys 237
Šeputis, Edvardas 86
Šileika, Romas 141, 189, 192
Šimulynas, Šarūnas 111
Stūleris, Frydrichas Augustas 19
Tamulevičiūtė, Dalia 83

Tamulynas, Linas 22
Tarik, Rasa 151
Tiškus, Alfredas Gytis 28
Ūksas, Tomas 199, 200
Uktverytė, Jolanta 264–267
Ulbrichas, vokietis 76
Urbanavičienė, Dovilė 273, 274
Urbonas II, popiežius 14
Vaičekauskas, Darius 86, 87
Vaitekūnas, Stasys 120
Venckutė, Iveta 177, 178
Venclova, Antanas 104
Venclova, Tomas 104
Vydūnas, lietuvių filosofas 119
Viktoravičius, Vilius 144, 145
Vyneris, Liudvikas 114
Vosylius, Juozas 145
Wagneris, Richardas 76
Watson, Mere 226
Wieneris, Julius Liudwigas 48, 52,
98, 114

Wiese, Karlas 107
Wilhelmas III, Frydrichas 19
Wolffsohnas, Davidas 51, 52
Zeinė, Eberhardas fon 14, 150
Žalys, Alfonsas 111, 112
Žekanis, Janis 36, 37
Žulkus, Vladas 22

Gamtos objektai

Akmena 34
Anciliaus ežeras 185
Antarktida 236
Atlanto vandenynas 185, 186, 195, 199,
200, 201, 214, 229, 231
Azorų salos 186, 230
Baikalo ežeras 187
Baltijos jūra 11, 17, 128, 156, 184–188, 194,
199–202, 206, 210, 212–215, 217–219,
229, 235, 240, 243
Baltijos ledyninis ežeras 185, 186
Birutės kalnas 255
Danė 11, 14, 29, 34–37, 69, 76, 122, 125,
132, 133, 135, 138, 150, 151, 153, 174,
176, 214, 223, 231, 242
Dangė, žiūrėti Danė
Dauguva 186
Didžiojo Belto sąsiauris 186
Eresuno sąsiauris 186
Gintaro įlanka 54

Girulių giria 172, 253
 Gotlando sala 216, 218, 235
 Hadsono įlanka 185
 Hageno kopa 268
 Horno kyšulys 236
 levos Simonaitytės kalnas 169
 Joldijos jūra 185
 Juodoji jūra 206
 Kaspijos ežeras 185
 Kategato sąsiauris 186
 Kiaulės nugaros sala 11
 Kretainis 11
 Kukuliškių piliakalnis 255
 Kuršių marios 11, 14, 35, 53, 128, 166, 187,
 190–192, 194, 210, 213, 223, 225, 235
 Kuršių nerija 11, 14, 128, 189, 204, 218,
 224, 257, 264–272, 274
 Litorinos jūra 185
 Lūkšto ežeras 219
 Malkų įlanka 11, 167
 Mažojo Belto sąsiauris 196
 Melnragė 199, 200, 204, 205, 209, 212,
 217, 224, 248, 255
 Mičigano ežeras 202
 Minija 166
 Naglių rezervatas 235
 Nemunas 14, 166, 186, 210
 Neringa 218
 Neva 186
 Olando kepurė 172, 185, 218, 255
 Parnidžio kopa 194
 Plazės rezervatas 172, 272
 Saremos sala 235
 Skagerako sąsiauris 186
 Smeltalė 11, 167
 Smiltelė 214, 215
 Suomių įlanka 228
 Šiaurės jūra 185, 186
 Velnio akmuo 34
 Viduržemio jūra 235
 Vysla 186
 Žvejonė 96

Gatvės

Artojo 135
 Aukštoji 158
 Bažnyčių 158
 Bokštų 141
 Burių 225
 Daržų 157

Daukanto 106
 Didžioji Vandens 155, 157
 Gegužės 48
 Geležinkelio stoties 13
 Grijgatvio 55
 H. Manto 26, 49, 119, 151, 175
 Hinderburgo 98
 I. Kanto 26, 179
 J. Janonio 96, 31, 95
 Jaunystės 49, 137, 138
 Joniškės 136
 Jūros 26, 44, 46
 K. Donelaicio 107, 108
 Kairių 166
 Kiemų 99
 Kretingos 141, 174
 Kurpių 18
 Lenino 98, 111
 Liepojos 28, 98, 174
 Liepų 26, 34, 49, 54, 73, 101, 113, 138,
 139, 141, 156, 176, 202
 M. Mažvydo 99
 M. Šerniaus 48
 Mažoji Vandens 35
 Minijos 168
 Pilies 50, 88
 Pylimo 52
 Priestočio 101, 102, 104
 Priešpilio 156, 268
 Ramioji 98, 104
 Rumpiškės 142
 Rūpesčių 99, 280
 S. Nėries 26, 102–104, 106, 107, 155
 Skerdėjų 55
 Smiltelės 142
 Smiltynės 154, 268
 Stadiono 175
 Statybininkų 143
 Šaltkalvių 155
 Šaulių 104, 105, 162
 Teatro 159
 Tiltų 22, 161
 Turgaus 26, 46, 52, 53, 83, 133, 152,
 160, 161
 Uosto 48
 Vežėjų 160
 Vilhelmo Berbomo 96
 Vilties 98, 104
 Vytauto 47, 142

Objektai

- AEG elektros gamybos turbinos 134
Aminininkų prieglauda 106, 107
Ambersail, jachta 233
Arka, pamiklas 103
Audra, jachta 232
Ažuolų giraitės parkas 169
Bachmano dvaras 49, 136–138
Baltasis švyturys 174
Barnabas išeina į jūrą, skulptūra 113
Baroti galerija 158
berniukų prieglauda 49, 137
Beth Hechalutz, bendruomenės
  namas 52
Biržos tiltas 22, 29, 69, 138, 153, 176
BMX dviračių, riedutininkų ir riedlenčių
  parkas 169
Bohema, baras 86
Botanikos sodas 118, 122, 123,
  125–127, 178
Brabanderis, laivas 118, 233
Britų biblioteka 70
Bundanti mūza, skulptūra 107
Būrų stuba, užėiga 139
Cattaro, laivas 50
Centrinis Klaipėdos paštas 139, 151
Dailė, jachta 232
Draugystės parkas 169
Dubingiai, laivas 231
Dujų fabrikas 20, 49, 139
Evangelikų baptistų bažnyčia 47, 141
Fanierkė, baras 86, 87
Ferdinando aikštės berniukų
  mokykla 48
Friedrich Wilhelm IV, laivas 227
Geležinkelio stotis 101
Gimnastikos aikštė 109
Gintaro muziejus 220
Globe Assimi, laivas 231
Gulinti moteris, skulptūra 115
Hansestad Danzig, laivas 229
Helgoland, laivas 229
Įkyrios mintys, skulptūra 115
Independence, laivas 11, 147, 238–241
Ivan Polzunov, laivas 230
Johanno Simpsono užmiesčio vila 156
Joniškės kapinės 136
Jono kalnelis 63, 150
Juodoji tvirtovė, gynybinis įtvirtinimas
  158, 159, 172
K. Donelaičio aikštė 107–109
Kalvystės muziejus 155, 181
Karalienės Augustės Viktorijos
  mergaičių licėjus 107
Karalienės Luizės gimnazija 46
Karalienės Luizės vaikų sanatorija 172
Klaipėdos apskrities ligoninė 26, 103
Klaipėdos apskrities viešoji l.
  Simonaitytės biblioteka 151, 152
Klaipėdos dramos teatras 77, 159, 209
Klaipėdos elektrinė 26, 29, 133, 134
Klaipėdos evangelikų baptistų bažnyčia
  47, 141
Klaipėdos galerija 158
Klaipėdos Karalienės Luizės jaunimo
  centras 47
Klaipėdos karilionas 72, 140
Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčia
  141
Klaipėdos kultūros rūmai 161
Klaipėdos kultūrų komunikacijų centro
  (KKKC) parodų rūmai 157
Klaipėdos laisvoji ekonominė zona
  (LEZ) 11
Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės
  bažnyčia 142, 144, 145
Klaipėdos opera 76
Klaipėdos piliavietė 155
Klaipėdos pilies kalėjimas 46
Klaipėdos pilies uostas 234
Klaipėdos senojo pašto bokštas 72
Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko
  bažnyčia 142
Klaipėdos Švč. Dievo Motinos Dangun
  ėmimo bažnyčia 143
Klaipėdos švyturys 173, 224, 225, 257
Klaipėdos teatras 18, 76
Klaipėdos universiteto centriniai rūmai
  26, 33, 121, 175
Klaipėdos universiteto Humanitarinių ir
  ugdymo mokslų fakultetas 26, 98,
  101, 102
Klaipėdos universiteto Menų akademija
  107
Klaipėdos uostas 25, 61, 67, 166, 212,
  230–233, 238, 242, 243, 269
Klaipėdos vaikų ligoninė 98, 108, 109
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras
  76, 161
Klaipėdos valstybinis teatras 77

- Kolyma, laivas 231
 Komedijų namai 76
 Kopgalio kapinaitės 268
 Kretinga, laivas 227
 Kruizinių laivų terminalas 11, 50, 63, 229, 243
 Laikrodžių muziejaus kiemelis 73, 156
 Laikrodžių muziejus 156
 Lietuvininkų aikštė 98, 99, 101, 104
 Lietuvos jūrų muziejus 154, 189
 Litorinos takas 255
 Malūnų parkas 169
 Mary Jane, laivas 226
 Marijampolė, laivas 227
 Martynas Mažvydas, skulptūra 112
 Mažosios Lietuvos istorijos muziejus 155
 Melnragės švyturys 101
 Memel-Nord, gynybinis įtvirtinimas, žiūrėti Juodoji tvirtovė
 Meno kiemas, kūrybinė erdvė 157
 Menų zona, kūrybinė erdvė 87
 Meridianas, laivas 133, 230, 231
 Mintis, laivas 118
 Mokyklos tiltas 176
 Naktigonė, skulptūra 113
 Naujasis turgus 168
 Naujoji perkėla 154, 268
 Odisėja, jachta 118
 Palanga, laivas 227
 Panevėžys, laivas 227
 Paulio Lindenau laivų statykla 50
 Pietinis molas 62, 224, 264
 Pilies muziejus 155
 Pilies tiltas 69
 Pilsotas, namas 169
 Poilsio parkas 175
 Prabudimas, skulptūra 115
 Prano Domšaičio galerija 156
 Prussen, laivas 229
 Prezidentas Smetona, laivas 228
 Prieplauka, baras 86
 Psichiatrijos ligoninė 138
 Raupsuotųjų ligoninė 53
 Rietavo bažnyčia 145
 Rusijos Šventųjų cerkvė 141
 Sajūdžio parkas 169
 Senasis turgus 152
 Senoji perkėla 154, 264
 senosios liuteroniškos miesto kapinės 110
 Simono Dacho namai 46
 Skulptūrų parkas 31, 82, 111, 117, 136
 Smiltynė, laivas 192
 Smiltynės jachtklubas 234
 Spirito ir alaus gamyklos kompleksas 105
 sveikatingumo namai 48
 Šiauliai, laivas 227
 Šiaulių teatras 76
 Šiaulių universiteto botanikos sodas 126
 šiaurinis molas 173, 174
 Šv. arkangelo Mykolo sentikių cerkvė 143
 Šv. Jono bažnyčia 133
 Šv. Mikalojaus bažnyčia 133
 Švedijos garbės konsulo namai 107
 Šventosios uostas 228
 Taravos Anikė, skulptūra 49
 Tarptautinė jūrų perkėla 167
 Tauralaukio dvaro parkas 122
 Tauralaukio kapinaitės 122, 123
 Tauralaukio tiltas 176
 Teatro aikštė 49, 77, 152, 159
 Teismo rūmai 46
 Tiltlo vartai, tiltas 153
 Trinių parkas 169
 Union trašų sandėliai 135
 Utena, laivas 227
 Vakarienė keturiose, skulptūra 113
 Vydūnkė, galerija 87
 Vilhelmo kanalas 166
 Vytauto Didžiojo gimnazija 102, 106, 107
 Wilhelm Gustloff, laivas 229
 Žvejų kultūros rūmai 169
 Žvejų uostelis 96

Organizacijos

- 459, teatras 77, 79
 Apeirono teatras 77, 82, 83, 85, 161
 Artojas, fabrikas 135
 Baltija, laivų statykla 91, 133, 231
 Banglentė, įmonė 199
 Behrendo Pieperio statykla 226
 Berlyno infekcinių ligų institutas 53
 Berlyno teatro trupė 76
 Bohemija, alaus bravoras 106
 Dooooris, menininkų grupė 86
 Dricon, laivų statykla 233
 Dulidu, teatras 77, 79
 Fortum Klaipėda, elektrinė 283, 241

- Gamtos muziejus 121
 Gazprom, įmonė 238, 240
 Gliukų teatras 78
 Heinricho Lobeko laivų statykla 227
 Hyundai Heavy Industries, laivų
 statykla 241
 Hoegh LNG, įmonė 239
 Humboldto universitetas 126
 IKEA 134
 Jaunieji kūrėjai, teatras 91
 Karininkų namai 151, 162
 Kauno politechnikos institutas 118
 KGB 107, 155
 Klaipėdos apskrities dailininkų
 sąjunga 158
 Klaipėdos apskrities gidų gildija 44, 46
 Klaipėdos apskrities Vyriausiasis
 policijos komisariatas 46
 Klaipėdos aukštesnioji jūreivystės
 mokykla 149
 Klaipėdos baldai, gamykla 134
 Klaipėdos baptistų bažnyčia 47, 48
 Klaipėdos baptistų bendruomenė 47
 Klaipėdos dailininkų fondas 158
 Klaipėdos Irvingerių-Apaštų
 bažnyčia 141
 Klaipėdos jaunimo teatras 77, 81, 161
 Klaipėdos jūreivystės mokykla 149
 Klaipėdos jūrų krovininių kompanija
 (KLASCO) 65
 Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo
 centras 46, 110
 Klaipėdos karybos istorijos klubas 158,
 172
 Klaipėdos koncertų salė 73, 98, 105, 162
 Klaipėdos krašto pramonės ir prekybos
 rūmai 54
 Klaipėdos lėlių teatras 79, 160
 Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos
 biuras 177
 Klaipėdos mokytojų seminarija 102
 Klaipėdos mokslo ir technologijų
 parkas 88
 Klaipėdos paplūdimiai 181, 204, 205
 Klaipėdos parašutininkų klubas
 128–130
 Klaipėdos Smeltė, įmonė 66, 83
 Klaipėdos šaulių organizacija 105, 162
 Klaipėdos teritorinė muitinė 107
 Klaipėdos turizmo ir kultūros
 informacijos centras 145, 150, 179
 Klaipėdos universitetas 21, 49, 83, 102,
 118, 120, 121, 160, 185, 201, 223
 Klaipėdos universiteto Humanitarinių ir
 ugdymo mokslų fakultetas 26, 98,
 101, 102
 Klaipėdos universiteto Mokslo ir
 technologijų parkas 88, 120, 121
 Klaipėdos vaikų ligoninė 98, 108, 109
 Klaipėdos valstybinė kolegija 51, 132,
 138
 Klaipėdos vokiečių bendrija 44, 46
 Kolektyvinis sodas, kūrybinė
 organizacija 77
 Krašto apsaugos ministerija 119
 Ku-Kū, teatras 160
 Laisvasis teatras 77
 Latvijos baptistų bendruomenė 47, 48
 Lėlė, teatras 78
 Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla
 47, 48
 Lietuvos jūrų muziejus 154, 189
 Lietuvos kariuomenės Septintojo
 pėstininkų Žemaičių kunigaikščio
 Butigeidžio pulkas 121
 Lietuvos muzikos ir teatro akademijos
 Klaipėdos fakultetas 98, 108
 Lietuvos Raudonojo kryžiaus
 organizacija 103
 Lietuvos statistikos departamentas 11
 Lietuvos Šaulių sąjunga 15
 Lietuvos valstybinė konservatorija 118
 Lino lėlės, teatras 77, 79
 Livonijos ordinas 39
 Mažosios Lietuvos istorijos muziejus 155
 MeKuSa, meno kūrėjų sąjunga 86
 Memeler Dampfboot, laikraštis 42, 52,
 227
 Memelio teatras 77
 Meta Moto, įrašų kompanija 93
 Miško darželis 273
 Miško mokykla 273
 Muzikos centras 162
 PADI DAPI fish, teatras 75, 77, 160, 181
 Pajūrio regioninis parkas 158, 172, 255
 Pasaulinės sionistų organizacija 51
 Paulio Lindenau laivų statykla 50, 51,
 229
 Pilies dirbtuvės 87–89

Pirklių gildija 257
Pirklių korporacija 107
Respublikinė Klaipėdos ligoninė 98
Royal Eijsbouts, varpų liejykla 73
Sail Training International, įmonė 244
Schillingų varpų liejykla 72
Simono Dacho namai 44, 46
Sirijus, fabrikas 135
Smeltės mokykla 96
Smiltynės perkėla, įmonė 189
Socialinių mokslų kolegija 209
Stantien&Becker, įmonė 53, 54
Sveikatos mokslų kolegija 26, 107
Šauxmas, teatras 77
Šeiko šokio teatras 75, 77, 78, 160, 181
švedų bendruomenė 46
Taškas, teatras 77
Tautinių kultūrų centras 119
Teorema, teatras 77
UNION, įmonė 135
Vakarų laivų gamykla 66, 88
Vilniaus universitetas 201
Vytauto Didžiojo gimnazija 102, 106, 107
Vokiečių (Kryžiuočių) ordinas 14, 18,
39, 150
Wet Weim Adventures, įmonė 36
Žuvies akis, menininkų grupė 160

Renginiai

Beach party 128
Cutty Sark 245
Išėjusiems 114
Jūros šventė 11, 246
Kalėdų senelio namelis 81
Karakumų asilėlio mokyklėlė 81, 160
Kėdė iš komedijų namo 81
Keliaujančios bažnyčios. Klaipėda transit
Memel 160, 181
Klaipėdos kariliono muzikos
festivalis 162
Klaipėdos muzikos pavasaris 162
Kursių marių regatta 236

Laivų paradas 247
Lėlių teatro magija 81
Materia Magica 79, 80, 81, 160
Muziejus 39/45 156, 181, 168
Muzikinis rugpjūtis pajūryje 80, 161
PaPa 234
Permainų muzika 126
plART forma 78–80
Salve muzika 162
Smėlio žmogus 78
Šachas Prūsijai. Luizė Mėmelyje 161, 181
Šermukšnis 80
šv. Liucijos diena 46
Šviesų festivalis 181
Švyturių diena 224, 225
TEMA 86, 87
The Tall Ships' Races 11, 63, 244, 245
The ATRIUM 79, 80, 159
Tūkstantmečio odisėja aplink pasaulį
233
Uroboras 83
Vynerio arbatėlė 114

Stiliai

barokas 25, 26, 155
brandusis modernizmas 110, 112, 114
gotika 25
jugendas 26, 103, 107, 138
klasicizmas 26
konstruktyvizmas 103
minimalistinis modernizmas 28
modernas 26, 28
neogotika 19, 25, 26, 46, 102, 140, 141, 175
neoklasicizmas 19, 25
neomodernizmas 28
neorenesansinis 19, 25, 151
regionalizmas 28
renesansas 18, 22, 25, 26, 156
secesija 26
stalinistinė architektūra 28, 167
tarpukario modernizmas 26, 28, 98, 108
vėlyvoji gotika 18

Autorė knygoje fiksuoja šiandieninio miesto paveikslą, supažindina su nekilnojamu kultūros paveldu, svarbiausiais pastatais ir objektais. Skaitytojams siūlomi miesto tyrinėjimo maršrutai, o tekstuose prabyla daug įvairių sričių ekspertų – nuo architektų iki istorikų, gamtininkų ir jūrinių sričių mokslininkų, kapitonų ir gidų.

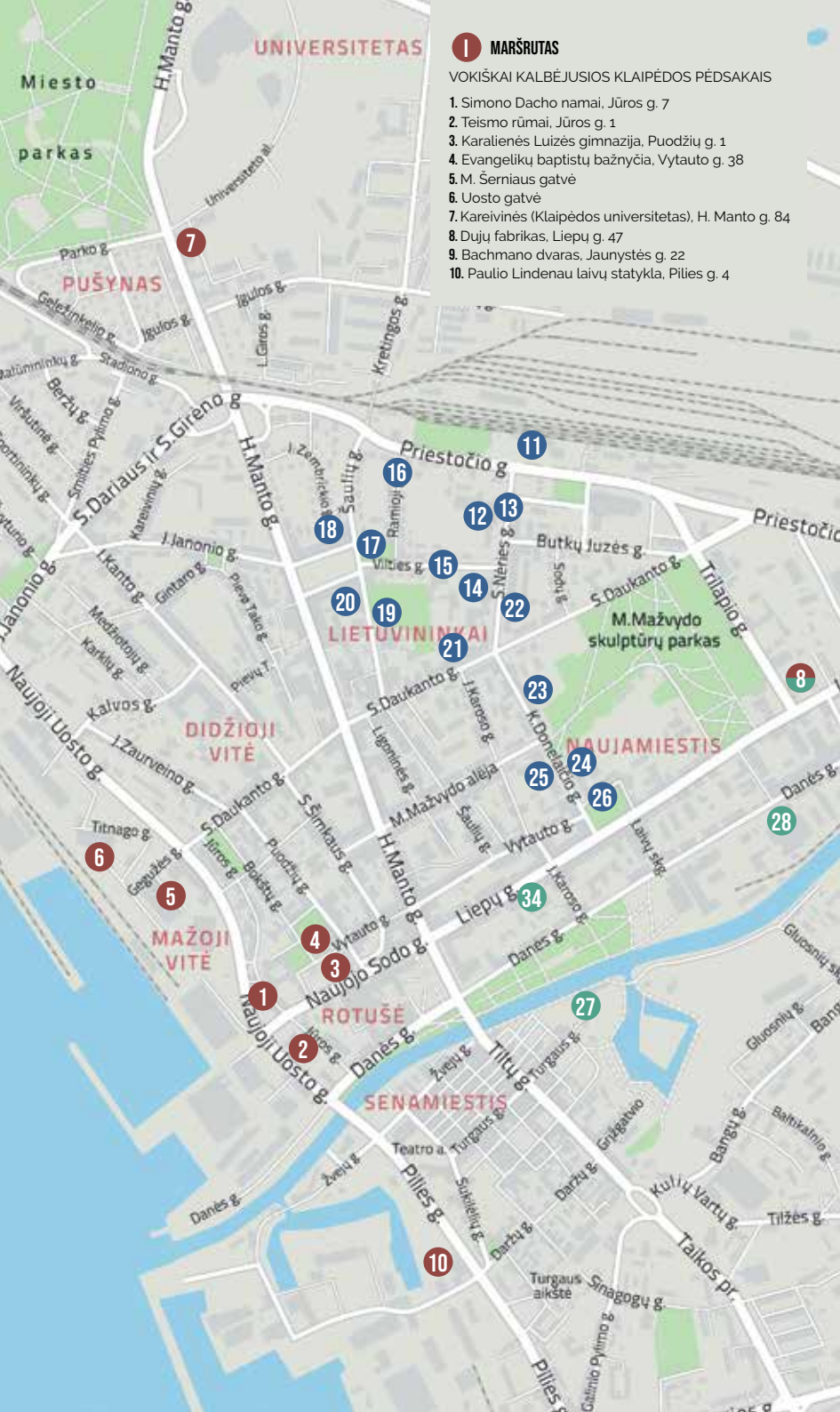
Knyga skirta plačiajai visuomenei, visiems keliaujantiems į Klaipėdą ir net jos gyventojams.

Akademikai
knygos@akad.lt
www.akad.lt

Spausdino BALTO print
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius, Lietuva
www.baltoprint.com

Priešlapių popierius: *MultiArt Silk* 150 g/m²
Vidiniai puslapiai: *MultiArt Silk* 130 g/m²

Tiražas 1500 egz.

UNIVERSITETAS

1 MARŠRUTAS

VOKIŠKAI KALBĖJUSIOS KLAIPĖDOS PĒDSAKAIS

1. Simono Dacho namai, Jūros g. 7
2. Teismo rūmai, Jūros g. 1
3. Karalienės Luizės gimnazija, Puodžių g. 1
4. Evangelikų baptistų bažnyčia, Vytauto g. 38
5. M. Šerniaus gatvė
6. Osto gatvė
7. Kareivinės (Klaipėdos universitetas), H. Manto g. 84
8. Dujų fabrikas, Liepų g. 47
9. Bachmano dvaras, Jaunystės g. 22
10. Paulio Lindenau laivų statykla, Pilies g. 4

PUŠYNAS

LIETUVININKAI

DIDŽIOJI VITĖ

MAŽIOJI VITĖ

ROTUŠĖ

SENAMIESTIS

NAUJAMIESTIS

Man patinka molu eiti iki pat galo. Subtilus dalykas – ant molo civilizacija susiduria su chaotiška gamta. Tai nėra skirta tau, bet tave traukia. Tu rizikuoji eidamas į tokią erdvę.

*Sociologas Liutauras Kraniauskas,
Klaipėdos universitetas*

